

Ýyldyrym Baýazıt

Category: Kitapcy,Sözler,Taryhy şahslar

написано kitapcy | 23 январа, 2025

Ýyldyrym Baýazıt YILDIRIM BAYAZIT

Kosova'da Haçlı Avrupa'ya unutulmaz bir ders veren Birinci Murat, kazandığı zaferden sonra bir Sırplı'nın kahpe hançeriyle toprağa düşerken, Türkiye, kaybettiğinin yerine başka büyük bir baş kazanıyordu. Tarihinin Yıldırım diye adlandıracağı bu baş, Birinci Murat'ın oğlu olarak 1360'da doğan Bayazıt'tır. Osmanlı Türkleri'nin en ulu padişahlarından biri olan, Anadolu'da Türk Birliği'ni kurmak için çalışan, Haçlı Avrupa'ya babasınınkinden daha büyük bir yumruk indirebilen Birinci Bayazıt...

Beyazıt, daha babasının padişahlığı çağlarında savaş yerlerinin adamı olduğunu göstermeye başlamıştı. Birinci Murat'ın, Karamanoğlu Alâeddin Ali Beğ ile yaptığı Konya savaşında Rumeli birliklerinin başında bulunmuş ve Osmanlıların kazanmasında en büyük pay onun olmuştu. Adının başında bulunan ve onu hayalimizde daha çok büyüten gösterdiği yiğitlikten ve hızdan dolayı olduğu söylenir.

Konya çarpışmasında kendi soyundan olan bir orduya karşı gösterdiği yiğitliği, Birinci Kosova Savaşı'nda da Türk düşmanı Avrupa önünde yeniden tekrarlamıştır. Babası Birinci Murat'ın gazilikten şehitliğe yükseldiği bu meydan savaşında Bayazıt, sağ kola buyruk veriyordu ve bu parlak zaferde de onun payı büyük olmuştu. Bu başarılarıdır ki Murad'ın ölümü üzerine Osmanlı tahtını savaş alanlarında kazanılmış bir hak olarak Yıldırım'a kazandırdı.

Bayazıt ın ilk padişahlık çağları kendisi için hayli sıkıntılı geçmiştir. Padişah olur olmaz büyüklüğüne yakışmayan bir küçüklük göstererek kardeşini öldürtmesi bunun baş sebebidir. Çünkü hem kendi beğlerinden bazıları, hem de Anadolu'daki öteki beğlikler bu yüzden ve bunu fırsat bilerek ona karşı yürüdüler. Bayazıt o beğleri kendi tarafına çekip, Karamanoğulları ile birlikte olan Saruhanlı, Germiyanlı,

Menteşeli ve Hamidli beğlerin dizlerini çökertinceye kadar epey uğraştı. Ancak bundan sonradır ki batı Anadolu'da bir birlik kurabilmiş oldu.

Bayazıt'ın yapacağı büyük işler vardı. O, hem bazısı çok güçlü olan Anadolu türkmen beğliklerini ortadan kaldırıp Türkiye'yi yeniden yüceltecek, hem de Batı'da at koşturup yurdunun geleceği için savaşlar yapacaktı. Bu arada torunu ulu Fatih'in Türklüğe ebediyen kazandıracağı İstanbul şehri için de Bizans'la vuruşacaktı. Hayatının çoğunu savaş yerlerinde geçiren Yıldırım bunları yapmaya uğraştı. Anadolu'nun küçük beğliklerine ilk hamlede diz çöktürdükten sonra, isteklerini geri çeviren Bizans imparatoruna karşı da harekete geçti. 1391-1396 yılları arasında süren Birinci İstanbul kuşatması bunun sonucudur.

1393'ten sonra Avrupa'da Türkler aleyhine bir kaynaşma başlamıştı. Balkanlar'da yaptığı akınlarla batı için bir tehlike haline gelen Bayazıt Türkiyesi'ne karşı Venedikli İtalyanlar, Macarlar, Bizanslılar ve papa zaman zaman anlaşma için birbirlerine başvurup duruyorlardı. Bunları haber alan Bayazıt, Tuna'ya kadar ilerlemiş olan Macar kralının Bulgarlar'la birleşmesine engel olmak için ordu yürüterek Bulgar topraklarının hepsini zapt etti.

Batı'daki kaynaşma ise günden güne büyüyordu. Ve Macar kralı İle Bizans imparatorunun ve papanın çalışmaları, sonunda, Hristiyan dünyasını harekete geçirmiş. Avrupalılar Türkler'i Asya'ya kovmak için yaptıkları yürüyüşlerden birine de bu çağda girişmişlerdir.

Bu Haçlı hareketi ile en çok ilgilenen Burgogne Dukası Phllippe idi. Oğlu bulunan Nevers Kontu Jean'ı bin kadar şövalye olan Fransız kuvvetlerine baş yapmıştı. Fakat Haçlı ordusunun temelini Macarlar teşkil ediyor, Fransızlar'dan başka Almanlar, İngilizler, Lehliler, Çekler ve hatta Rodos şövalyeleri de Türkiye'ye karşı akan bu yeni sele katılmış bulunuyorlardı. Bayazıt ise Hristiyanların yürüyüşünü öğrenince İstanbul kuşatmasını bırakmış, yanında bulunan 10.000 kişi ile hemen yola çıkmıştır. Ordularına da tez olarak yanında bulunmaları için haber salmıştı.

Haçlılar, padişahı Anadolu'da öteki Müslüman devletlerden yardım almak için çalışıyor sanıyorlardı. Bayazıt ise düşmana karşı yol alıyordu.

Tarihin büyük savaşlarından birini yapan iki ordu, 25 eylül 1396'da karşılaştılar. Haçlı ordusu 60.000 Macar, 10.000 Fransız, 10.000 Ulah (=romen). 6.000 Alman, 1.000 İngiliz ve on binden çok Leh, Çek, İtalyan ve İspanyol'dan mürekkep olarak 100.000 kadardı. Bayazıt ise acele hareket ettiğinden ancak 60.000 kişi toplayabilmişti.

Macar kralı Türkler'i bekleyip toplu bir savaş yapmak düşüncesinde idi. Fakat şövalyelerine güvenen Fransızlar bu düşünceyi dinlemeyip Niğbolu Ovası'na yayılmış olan Türk akıncı birlikleri üzerine atıldılar. Ama bu şövalyelik onlara pahalıya mal oldu. Birçok asilzadeyle birlikte bu azgın kuvvetler yok edildi.

Ancak teslim olanlar canlarını kurtarabildiler. Bu ilk başarıdan sonra ordu Macarlar'a yüklendi, önce Macarların sağ ve sol kolları bozuldu. Kral Sigismond'un buyruğundaki orta bölüm, uzun zaman dayanabildiyse de sonunda onlar da dağıldılar. Kral yanındaki birkaç Alman asilzadesinin gayretiyle canını kurtararak bir sandala atıldı. Tuna'nın bir ucunda bekleyen gemilere sığındı. Kaçamayan Haçlılar Tuna sularında can verdiler. Pek çoğu da tutsak edildi. Akşam olurken Türk ordusu, ırkının, en büyük hayat sınavı olan savaşta en üstün olduğunu dünyaya bir kere daha göstermiş oluyordu.

Batı'nın gücünü böylece yok eden Yıldırım, bu büyük zaferden sonra Anadolu'ya geçti. Bir yandan İstanbul kuşatmasını devam ettirirken, öteki yandan da Karamanoğullarını yenerek Anadolu Türk Birliği yolunda bir adım daha atıyor, daha sonra da Kadı Burhaneddin'in ve Dulkadiroğulları'nın topraklarını zapt ederek devleti güçlendirmeye devam ediyordu. Fakat bu birlik işi sonuna kadar götürülemedi. Bayazıt, Batı'da birleşmiş Hristiyanları dize getirip Türk âleminin en ünlü kahramanları arasında yer almaya hak kazanırken, Doğu'da da Türk ırkının başka bir büyük çocuğu, Aksak Temür. Türkiye için bir tehlike olmaya başlıyordu.

Doğu'nun ve Batı'nın iki yenilmez Türkü'nü karşı karşıya getiren Ankara Savaşı yapılmadan önce Aksak Temür'le Yıldırım Bayazıt birbirlerine birkaç kere mektup yazdılar. Temür, bir mektubunda iyi bir dil kullanmış, kâfirlere karşı yaptığı savaşlardan dolayı Yıldırım'ı uzun uzun övmüş, yalnız Suriye'ye yürüyeceğini yazarak "nimet hakkı bilmez çerkez kölecisi" diye vasıflandırdığı Mısır Sultanı Berkuk'u ve onunla birleşen Kadı Burhaneddin'i tepeleyeceğini bildirmişti. Bir müddet araları iyileşir gibi olan iki büyük padişah, Aksak Temür 1399'da üçüncü yakın doğu seferine çıktığı zaman, tekrar bozuşur gibi oldular. Temür ve Yıldırım tarafından zaptedilmiş ülkelerin beğleri de sığındıkları padişahları ötekinin aleyhine kışkırtıyorlar, bu şekilde savaş ateşini körüklemiş oluyorlardı. Ayrıca Yıldırım Bayazıt'a sığınan Sultan Ahmet ile Kara Yusuf'un Türkiye'de iyi karşılanmaları Temür'e ağır geliyordu. Aksak padişah bir mektubunda bunların kendisine teslimini yahut öldürmesini veya Osmanlı ülkesinden kovulmasını, aksi takdirde harekete geçmek zorunda kalacağını bildirmişti. Bayazıt'ın buna verdiği karşılık ise açık ve sertti; vuruşa hazır olduğunu söylüyordu. Artık savaş kaçınılmaz bir hal almıştı.

Bununla birlikte daha bir müddet vuruşulmadı. Hatta bu arada yazılan mektuplarda kâfirlere karşı bir olarak vuruşulması düşüncesi bile görüldü. Temür, Hristiyanlara karşı vuruşan Türkiye sultanına ve Anadolu Türkleri'ne güçsüzlük gelmesini istemediğini bildiriyor, yalnız Kara Yusuf'un korunmasından şikâyet ediyordu. Bayazıt da sığınmış kimselerin kovulması veya teslim edilmesinin imkânsızlığını ileri sürüyor, Türkler'in en güçsüz çağlarında en güçlü düşmanlarına karşı bile kabul etmedikleri bu alçaklığı yapmamakla tarih önünde bir kere daha yüceliyordu. Bütün bunlara rağmen sonunda Türk ırkı iki ordu halinde bir kere daha vuruşmak zorunda kaldı.

Ordular denk değildi. Doğu Türkleri'nin başında bulunan Aksak Temür, o zamana kadar yaptığı bütün savaşlardakinden daha büyük bir ordu toplamış, çoğu atlı olan 160.000 kişiyi ünlü ırkdaşına kadar sürmüştü.

Bayazıt ise Avrupa topraklarında birçok kuvvet bırakmak

zorunda kaldığından ancak 70.000 kişi ile savaşa yürümüştü. Bunun da yarısı kadarı yaya idi.

Türkiye ordusunun sağına Kara Temürtaş, soluna Hoca Finiz Beğ buyruk veriyor; sultan, oğulları ve sadrazam ortada bulunuyordu. Türkistan ordusunda da orta padişapta, yanlar oğullarında ve torunlarında idi.

Bayazıt, savaştan önce ordusuna kahramanca sözler söyledi ve onları korkusuzca saldırıya çağırdı. Ve ilk saldırışı yapan Osmanlı Türkleri'ni Türkistanlı ırkdaşları ancak filleri ve zırhlı alaylarını önde bulundurarak güçlkle durdurabildiler. Öğleden sonra yedeklerini de ileri süren Temür, atlı erlerinin üstünlüğü ile duruma hâkim oldu. Osmanlı ordusundaki bazı birliklerin Temür'e geçmesi de Bayazıt için bir yıkım olmuştu. Savaşın kaybedilmekte olduğunu gören bazı beğlerle şehzadelerin de ikindiye doğru vuruşa vuruşa çekilmeleri durumu büsbütün kötüleştirdi. Bütün bunlara rağmen Niğbolu kahramanı, kendisini dört taraftan saran ırkdaşlarına karşı vuruşmaya devam etti. Kara Temürtaş ile Hoca Finiz de yiğitlikte sultandan geri kalmıyorlardı. Temür'ün zaferi gerçekleştiği anda kendisine yapılan kaçma teklifini kabul etmeyen ve savaş yerinde şerefle ölmeyi daha güzel bulan Bayazıt, akşama doğru 3000 kişiyle bir tepeye çekiliyor, orada da dövüşe devam ediyordu. Gece, Niğbolu'da Avrupa'nın bütün gücünü eriten Yıldırım'ı, Doğu'nun Demir'i elinde tutsak buldu. Beğlerden de bazıları tutsak düşmüşler, bir kısmı ise vuruşa vuruşa şehit olmuşlardı.

İşte, yüzyıldan daha çok bir zaman karışıklık içinde kalan Anadolu'da birlik kurarak bu topraklar üzerinde kavga halinde yaşayan ırkını bir bayrak altında toplamaya uğraşan koca Yıldırım'ın sonu bu büyük felâket oldu. Hastalanarak 1403 Mart'ının sekizinde veya dokuzunda öldüğü zaman, o kadar emek ve kan sarf ederek yücelttiği Türkiye, Türk düşmanı Avrupa'nın bütün gücü ile yüklendiği halde sarsamadığı bu temeli sağlam devlet, ne yazık ki, bir ırkdaş yumruğu ile çökmüş, dağılmış ülkede az sonra devlet, eskisinden daha güçlü olarak, yeniden parlayacaktı.

Kaynak: Irkımızın Kahramanları – Nejdət SANÇAR. Taryhy şahslar